

Sygn. akt IV KK 82/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Gierczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie skazanego **P. O.**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 17 czerwca 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w T.

z dnia 24 września 2018 r., sygn. akt II Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w T.

z dnia 24 maja 2018 r., sygn. akt II K (...),

**1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

**2. zwraca skazanemu opłatę od kasacji w kwocie 450
(czterysta pięćdziesiąt) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 24 maja 2018 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w T., po rozpoznaniu sprawy P. O.:

- skazanego prawomocnie wyrokiem Sądu Rejonowego w T. z dnia 26 listopada 2012 r., sygn. akt II K (...) za: przestępstwo z art. 157 § 2 k.k. popełnione w dniu 9 czerwca 2012r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. popełnione w dniu 09 czerwca 2012 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności; przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. popełnione w dniu 09 czerwca 2012 r. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, w miejsce których została wymierzona kara łączna roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres próby wynoszący 4 lata oraz zostały orzeczone obowiązek naprawienia w całości szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu K.G. poprzez zapłatę na jego rzecz kwoty 340 zł i nawiązka na rzecz tego pokrzywdzonego w wysokości 500 zł, a ponadto zwolniono skazanego od ponoszenia kosztów sądowych. Postanowieniem Sądu Rejonowego w T. z dnia 30 sierpnia 2013 r., sygn. akt II Ko (...), utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w T. z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. akt II Kzw (...), zarządzono wykonanie kary łącznej roku pozbawienia wolności. Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2018 r., sygn. akt II Ko (...), Sąd Rejonowy w T. zamienił P. O. orzeczoną w pkt III wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 26 listopada 2012 r., sygn. akt II K (...), karę 4 miesięcy pozbawienia wolności na karę 30 dni aresztu,

1. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 2a § 4 k.w. połączył kary 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności orzeczone w pkt I i II wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 26 listopada 2012 r., sygn. akt II K (...) i w ich miejsce wymierzył P. O. karę łączną 7 (siedmiu) miesięcy pozbawienia wolności,
2. zasądził od P. O. na rzecz Skarbu Państwa tytułem kosztów sądowych poniesione wydatki w sprawie w kwocie 20 złotych.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł obrońca skazanego, który zaskarżył wyrok łączny w całości, zarzucając mu:

I. naruszenie prawa materialnego a mianowicie art. 89 § 1 k.k. poprzez błędne przyjęcie, że ma on zastosowanie do jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych tym samym wyrokiem;

II. rażącą niewspółmierność kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej tym wyrokiem poprzez:

- niewymierzenie kary łącznej na zasadzie pełnej absorpcji, mimo istnienia bardzo bliskich związków przedmiotowych i podmiotowych pomiędzy pozostającymi w zbiegu przestępstwami,

- niezastosowanie warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności, mimo zachodzenia ku temu przesłanek przewidzianych w art. 69 § 1 i 2 k.k.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie wobec skazanego kary łącznej 6 miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata.

Wyrokiem z dnia 24 września 2018 r., sygn. akt II Ka (...), Sąd Okręgowy w T. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok łączny i orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł obrońca skazanego, który zaskarżył orzeczenie sądu odwoławczego w całości, zarzucając mu:

- rażące naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 29 § 1 k.p.k., polegające na rozpoznaniu sprawy przez Sąd II instancji w składzie jednego sędziego, podczas gdy Sąd ten był zobligowany do rozpoznania apelacji na rozprawie w składzie trzech sędziów, co stanowi bezzwzględną przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.;

- rażące naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 89 §1 k.k. poprzez jego niezasadne zastosowanie w niniejszej sprawie, mimo, że łączeniu podlegały kary jednostkowe orzeczone w tym samym wyroku, w którym to wyroku warunkowo zawieszono wykonanie kary łącznej obejmującej m.in. te kary;

- rażące naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 89 §1 k.k. poprzez zastosowanie tego przepisu w brzmieniu nadanym mu ustawą z dnia 20.02.2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny i niektórych innych ustaw (Dz.U. z

2015 r. poz. 396), wbrew treści przepisu intertemporalnego zawartego w art. 19 ust. 1 tejże ustawy.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

Skarżący ma rację, gdy twierdzi, że w postępowaniu odwoławczym zaistniało uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w postaci nienależytej obsady sądu. Zgodnie bowiem z art. 29 § 1 k.p.k., na rozprawie apelacyjnej i kasacyjnej sąd orzeka w składzie trzech sędziów, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. W postępowaniu o wydanie wyroku łącznego nie aktualizuje się (i nie aktualizował się w dacie orzekania przez sąd odwoławczy) żaden z wyjątków uzasadniających odstępstwo od składu trzyosobowego na rzecz składu jednoosobowego. W szczególności, podstawą statuującą takie odstępstwo nie jest i nie był art. 449 § 2 k.p.k., który w brzmieniu obowiązującym w dniu 24 września 2018 r., stanowił, że jeśli postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie dochodzenia, sąd odwoławczy orzeka na rozprawie jednoosobowo, chyba że prezes sądu lub sąd postanowi inaczej. Przepis ten mógł być podstawą ustalania składu sądu wyłącznie w postępowaniu zasadniczym, gdyż tylko w tym postępowaniu aktualizuje się kwestia formy postępowania przygotowawczego. Nie mógł być natomiast podstawą wyznaczania składu sądu w postępowaniu następczym o wydanie wyroku łącznego, które w żadnym układzie sytuacyjnym nie jest poprzedzone postępowaniem przygotowawczym. Powyższe dotyczy również przypadków, w których w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego sąd rozstrzyga o połączeniu kar jednostkowych orzeczonych w tym samym wyroku skazującym. I to postępowanie uruchamiane jest wszak po uprawomocnieniu się orzeczenia i nie ma żadnego związku z zaszłościami zaistniałymi w pierwszym stadium procesu. Pogląd taki należy aktualnie uznać za utrwalony tak w judykaturze, jak i w doktrynie (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2017 r., IV KK 424/16 oraz z

dnia 10 sierpnia 2017 r., III KK 309/17; D. Kala, M. Klubińska, Kara łączna i wyrok łączny, Kraków 2017, s. 13).

Stwierdzenie powyższego uchybienia nie tylko nakazywało uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, bez badania wpływu zaistniałego naruszenia na treść orzeczenia (art. 439 § 1 k.p.k.), ale i bezprzedmiotowym czyniło rozpoznawanie pozostałych zarzutów podniesionych w kasacji (art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

W tej sytuacji, Sąd Najwyższy ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że już choćby tylko z uwagi na typowo apelacyjny sposób sformułowania owych zarzutów oraz treść zwyczajnego środka zaskarżenia, w którym nie kwestionowano wydania rozstrzygnięcia o karze łącznej w oparciu o przepisy kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., zarzuty te, gdyby rozpatrywać je samodzielnie, nie mogłyby doprowadzić do oczekiwanego przez skarżącego rezultatu. Ponadto stanowisko autora kasacji, iż w analizowanym postępowaniu łączeniu podlegały kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszone było zdecydowanie nietrafne i abstrahowało od utrwalonego w judykaturze poglądu, że „od daty uprawomocnienia się postanowienia o zarządzeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, której wykonanie zostało uprzednio warunkowo zawieszone, nie tylko kara łączna, ale i każda z kar jednostkowych wymierzonych za poszczególne przestępstwa zmieniły swój charakter i stały się karami bezwzględnymi” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 r., II KK 356/15). Z tego też powodu późniejsze „rozwiązanie węzła” kary łącznej nie ma żadnego znaczenia dla charakteru jednostkowych kar pozbawienia wolności tworzących jej podstawę.

W postępowaniu ponownym Sąd Okręgowy, tym razem orzekając w prawidłowym składzie, kolejny raz przeprowadzi kontrolę odwoławczą, a po jej przeprowadzeniu wyda wyrok, który – w razie zaktualizowania się takiej konieczności – uzasadni w sposób odpowiadający wymaganiom wskazanym w odpowiednich przepisach kodeksu postępowania karnego.

O zwrocie opłaty od kasacji orzeczono na podstawie art. 527 § 4 k.p.k.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.